

Verder lezen

Hoofdstuk 1, Wat is syntaxis ?

Algemene INLEIDINGEN in de moderne taalkunde, met veel aandacht voor syntaxis, zijn Jackendoff (2002), Baker (2001) en Pinker (1994). De syntaxis van het NEDERLANDS is het meest uitputtend beschreven in Paardekooper (1986); zie ook Zwart (2011). Een overzicht van de TYPOLOGIE van de syntaxis is Givón (2001). Zie ook de relevante hoofdstukken in Whaley (1997) en Shopen (2007).

Goede inleidende teksten op het gebied van TAALVERANDERING zijn McColl Millar (2007), Aitchison (2001) en McWhorter (2001).

Over de notatie van voorbeeldzinnen, met name de glossen, lees je meer op <http://www.eva.mpg.de/lingua/resources/glossing-rules.php>. Voor de categorie PERSOON, zie Siewierska (2004).

Wie een andere, zeer ELEMENTAIRE INLEIDING in de syntaxis zoekt kan baat hebben bij Fabb (2005).

Hoofdstuk 2, Woordklassen

Een recente BASISTEKST op het gebied van de woordklassen is Croft (1991).

De tests die in dit hoofdstuk besproken worden (a.h.v. vorm, distributie, en functie) hebben een lange traditie en zijn in vele inleidende en gevorderde werken te vinden. Een goed overzicht m.b.t. het NEDERLANDS is hoofdstuk 5 uit Van den Toorn (1982).

Over de meeste functionele categorieën zijn de laatste tijd goede inleidingen verschenen: Corbett (2000) over GETAL, Corbett (1991) over GESLACHT, Lyons (1999) over DEFINIETHEID, Blake (1994) over NAAMVAL, Comrie (1985b) over TIJD, Comrie (1976) over ASPECT, Palmer (1986) over MODUS, en Palmer (1994) over ACTIEF/PASSIEF. Voor de passief kun je ook terecht bij Keenan (1985a).

Hoofdstuk 3, Zinnen

Cristofaro (2003) is een typologische studie op het gebied van ZINSINBEDDING. Van der Heijden (1999) bevat een uiteenzetting van de verschillen tussen NEVENSCHIKKING EN ONDERSCHIKKING in het Nederlands. De asymmetrie tussen HOOFD- EN BIJZINNEN in talen als het Nederlands is uitgebreid bestudeerd; een klassieke tekst is Koster (1975).

Een standaardwerk op het gebied van HULPWERKWOORDEN is Heine (1993). Voor NOMINALISATIES kun je terecht bij Koptjevskaja-Tamm (1993), voor WERKWOORDREEKSEN bij Crowley (2002), en voor RELATIEFZINNEN bij Keenan (1985b) en De Vries (2002).

Hoofdstuk 4, Hoofden en woordgroepen

Besprekingen van de STRUCTUUR VAN WOORDGROEPEN vind je in vrijwel alle inleidende teksten over syntaxis (in het algemeen of van bepaalde talen in het bijzonder) van de afgelopen 50 jaar. Zie voor het idee dat de determiner het HOOFD VAN DE NAAMWOORDGROEP is Abney (1987).

Een klassieke tekst op het gebied van HOOFD-INITIËLE EN HOOFD-FINALE TALEN is Greenberg (1966); zie Dryer (1992) voor een update. Nichols (1986) introduceert het onderscheid tussen HOOFD- EN DEPENDENSMARKERING.

Hoofdstuk 5, Hoe identificeer je constituenten?

De gedachte dat syntactische tests bewijzen dat de structuur van woordgroepen en zinnen gelaagd is vind je in detail uitgewerkt in Jackendoff (1977), maar dat is een werk voor gevorderden. Je kunt de gedachtegang nog eens nalezen in bijv. hoofdstuk 4 van Von Stechow & Sternefeld (1988) of hoofdstuk 3 van Fromkin (2000).

Een elementaire tekst over boomstructuren is Fabb (2005).

Hoofdstuk 6, Onderlinge relaties in de zin

Voor de VOLGORDE van S, V, en O en wat daarmee samenhangt moeten we opnieuw Greenberg (1966) en Dryer (1992) noemen, alsook Tomlin (1986).

Basisteksten op het gebied van ERGATIVITEIT zijn Plank (1979) en Dixon (1994), en in het Nederlands Bok-Bennema & Groos (1984). Voor de typologie van AGREEMENT, zie Corbett (2006).

Voor de notie 'SUBJECT' is Keenan (1976) een goed begin. De status van het subject in het IJslands en Tagalog wordt besproken in respectievelijk Zaenen et al. (1985) en Kroeger (1993).

Hoofdstuk 7, Syntactische processen

Voor de processen die grammaticale relaties omgooien is Palmer (1994) weer een goed uitgangspunt. Een theoretische studie van deze processen is Baker (1988). Voor CAUSATIEVEN, zie Comrie (1985a) en Song (1996).

De analyse van VRAAGZINNEN is een vast onderdeel van elke syntaxis-inleiding, zie bijv. Bennis (2000, hoofdstuk 9) voor het Nederlands en Radford (1988, hoofdstuk 9) voor het Engels.

Hoofdstuk 8, iets over het taalvermogen

De gedachte dat het bij de taalkunde niet gaat om 'taal' maar om 'KENNIS VAN TAAL' is een constante in het werk van Noam Chomsky, o.a. Chomsky (1986, hoofdstuk 1). Een nuttige uiteenzetting in dit verband is Baker (2001). Een state-of-the-art artikel over wat we weten van het menselijk TAALVERMOGEN is Hauser, Chomsky, & Fitch (2002). Isac & Reiss (2008) is een inleiding in de taalwetenschap die het taalvermogen als uitgangspunt neemt.

Voor de X'-THEORIE en de noties SPECIFIER, COMPLEMENT, C-COMMANDEREN kun je terecht bij inleidingen in de (theoretische) syntaxis, zoals Haegeman (1994, hoofdstuk 2), Radford (1997, hoofdstuk 3), Von Stechow & Sternefeld (1988, hoofdstuk 4), Sybesma (2002, hoofdstuk 4), enz.

Voor de typologie van ANAFOREN, zie Huang (2000). De analyse van BINDING die in dit hoofdstuk gegeven wordt is in essentie die van Chomsky (1981), samengevat in o.a. Haegeman (1994, hoofdstuk 4) en Sybesma (2002, hoofdstuk 16).